

Kulturforskning 2008–2012

Sluttrapport

Program
Kulturell verdsetting – KULVER

**Kulturforskning
2008 – 2012**

Sluttrapport

Programmet Kulturell verdsetting – KULVER

© **Norges forskningsråd 2013**

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan lastes ned via internett:
www.forskningsradet.no/publikasjoner

eller programmets hjemmeside
www.forskningsradet.no/kulver

Oslo, desember 2013

ISBN 978-82-12-03290-3 (pdf)

Innhold

Forord	3
Innledning.....	4
Økonomi.....	5
Aktiviteter.....	5
Viktigste aktiviteter i programperioden	5
Utlysninger og søknadsbehandling	6
Prosjektene	7
Internasjonalt samarbeid.....	8
Formidling og kommunikasjon	9
Andre aktiviteter i programmet	9
Nøkkeltall, aktiviteter	10
Administrasjon	11
Resultater.....	11
Høydepunkter og funn.....	11
Resultatindikatorer	13
Samlet vurdering og utfordringer framover	13
Samlet vurdering av framdrift, måloppnåelse og nytte	13
Utfordringer framover	17
Oversikt prosjekter	18

Forord

Programmet Kulturell verdsetting (KULVER) er nå avsluttet etter en femårig programperiode, 2008-2012. Det er det siste i rekken av Forskningsrådets kulturforskningsprogrammer siden midten av 1980-tallet. KULVER har vært et humanistisk orientert grunnforskningsprogram. Målet har vært å styrke og videreutvikle kulturforskningen og få fram ny kunnskap om kulturelle verdsettingsprosesser og estetisering. Programmets hovedtematikk har blitt belyst gjennom seks forskningsområder: Kunstfeltene, hverdagslivet, kunnskaps- og vitensformer, kulturarv og minnepolitikk, identitetsdannelser og interaksjonen mellom kunstfeltene og andre praksisfelt.

KULVER-programmet har innenfor en budsjettamme på 94 mill. kroner satt i gang 17 prosjekter. Disse prosjektene har frembrakt viktig og relevant kunnskap om verdsetting og estetisering. Undersøkelsene har i stor grad vært innrettet mot prosesser og aktiviteter som unnslipper mer økonomisk-instrumentell og teknologisk forskning om verdiskaping fordi det har dreid seg om kulturelle verdier og symbolske ressurser. KULVER-forskningen har kastet lys over det komplekse samspillet mellom disse dimensjonene og andre samfunnsprosesser knyttet til ressursfordeling og prioriteringer, statushierarkier og makt, sosiale strukturer, politiske valg, identitetskonstruksjoner og estetisk praksis.

Denne sluttrapporten inneholder en samlet framstilling av programmets aktiviteter, eksempler på resultater fra forskningen, samt utfordringer fremover. I KULVERs prosjektheft er alle prosjektene og deres resultater presentert. Heftet finnes på programmets nettside: www.forskningsradet.no/kulver

Avslutningsvis vil vi rette en stor takk til alle som har deltatt i programmet, både prosjektledere, medarbeidere og stipendiater. Gjennom forskning og formidling har de bidratt med ny kunnskap og innsikt til kulturforskningen.

Oktober 2013
Kjersti Bale
programstyreleder

Innledning

Navn på programmet: *Kulturell verdsetting - KULVER*

Det overordnede målet med programmet har vært å styrke og videreutvikle kulturforskningen og få fram forskning om hvordan kulturelle uttrykk og fenomener tilskrives verdi og hvordan kulturell verdi endres, forskyves, overføres, tilegnes og bestrides gjennom dynamiske prosesser. Programmet har fokus på estetisering og estetiske praksiser, og den overordnede tematikken er knyttet til følgende områder: Kunstfeltene, hverdagslivet, kunnskaps- og vitensformer, kulturarv og minnepolitikk, identitetsdannelser og interaksjonen mellom kunstfeltene og andre praksisfelt.

Målsettingen er søkt oppnådd gjennom å

- fremme grunnleggende forskning av høy kvalitet, fagutvikling og faglig selvrefleksjon
- styrke den humanistisk orienterte kulturforskningen
- stimulere internasjonalisering og fler- og tverrfaglig samarbeid
- oppfordre til internasjonale perspektiver
- styrke kulturforskningens samfunnsrelevans
- bidra til økt publisering og formidling av forskningsresultater

Virkeperiode: 2008-2012

Programstyret, oppnevnt for perioden 1.6.2007 til 30.6.2013:

- Professor Kjersti Bale, Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk, Universitetet i Oslo (leder)
- Forskningsleder Ellen Aslaksen, Norsk kulturråds FoU-seksjon, Oslo
- Rektor Mikkel Bøgh, Kunstakademiets Billedkunstskoler, København
- Professor Anne Eriksen, Institutt for kulturstudier og orientalske språk, Universitetet i Oslo
- Professor Narve Fulsås, Institutt for historie, Universitetet i Tromsø
- Professor Cecilia Sjöholm, Estetikprogrammet, Södertörns högskola, Huddinge
- Prosjektleder Magne Velure, Kulturdepartementet, Oslo
- Varamedlem: Professor Erik Hedling, Filmvetenskap, Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet
- Varamedlem: Forskningschef Hans Dam Christensen, Det Informationsvidenskabelige Akademi, København

Økonomi

Programmets finansieringskilder: Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet

Totalt disponibelt budsjett: Programmets finansiering har vært på 94 mill. kr, hvorav 71 mill. kr fra Kunnskapsdepartementet og 23 mill. kr fra Kulturdepartementet. I tillegg Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet, totalt 1 mill. kr. (øremerket satsing på forskning om romanikultur, videreføring av tiltak under et tidligere kulturforskningsprogram)

Programmet har vært finansiert med generelle midler fra Kunnskapsdepartementet og spesielle midler fra Kulturdepartementet, med et samlet budsjett på 94 mill. kroner. Bevilgningen fra Kulturdepartementet til programmet har vært uten tematiske føringer. KUD har i budsjettmøter med Forskningsrådet gitt uttrykk for at departementet ser positivt på å støtte grunnleggende forskning som har relevans for kultursektoren. KUD deltar med en representant i programstyret. En øremerket satsing fra FAD til romanikultur ble overført fra det forrige kulturforskningsprogrammet KULFO, men kun som en teknisk/administrativ løsning.

Tabell 1: Beløp i mill. kroner fra hovedfinansistene

Budsjettår	KD	KUD
2008	15	4,3
2009	14	4,5
2010	14	4,6
2011	14	4,8
2012	14	4,9
Total	71	23,1

Aktiviteter

Viktigste aktiviteter i programperioden

Forskningsrådet har hatt egne programmer for kulturforskning gjennom de siste tiårene, siden KULT-programmet fra midten av 1980-tallet. Da Kulturell verdsetting (KULVER) startet i 2008, var det med en annen tematisk innretning enn tidligere kulturforskningsprogrammer. Med det nye programmet ønsket man i større grad å nå de humanistiske forskningsmiljøene enn hva som hadde vært tilfelle i de tidligere programmene. Som ledd i planleggingen av programmet inviterte Forskningsrådet i 2006 humanistiske og samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøer og sentrale brukere av kulturforskning til å komme med innspill til innretning av et nytt kulturforskningsprogram. Mange av de om lag 50 innspillene som ble levert pekte på behov for å styrke forskning om kunsten og kulturlivets rolle i samfunnet, herunder estetisering av hverdagslivet, men også medier og kommunikasjon, samt kulturarv og minnepolitikk ble framhevet. Innspillene ble benyttet i arbeidet med det nye programmet og var retningsgivende for programstyrets arbeid med programplanen.

Programstyret ble oppnevnt før sommeren 2007 for å utarbeide programplan og forberede programmets første utlysning. Programplanen ble ferdigstilt tidlig høsten 2007, og den første

utlysningen ble kunngjort samme høst. Programstyret har gjennom årlige handlingsplaner sikret at programmets aktiviteter har bygd opp under målene for programmet. Programmets fremste virkemiddel for å oppnå målsettingen har vært tildeling av midler til forskningsprosjekter.

Utlysninger og søknadsbehandling

Programmet har hatt to utlysninger av forskningsmidler, en hovedutlysning høsten 2007 ved programmets oppstart og en smalere utlysning i 2009 for å supplere områder i programplanen som var dårligst dekket gjennom første tildelingsrunde. Den første utlysningen med søknadsfrist 29.11.2007, var bred og omfattet hele programplanen. I denne hovedutlysningen ble om lag 60 % av midlene i programmet ble lyst ut og fordelt. Det kom inn 109 søknader (88 forskerprosjekter, 21 postdoktorstipend) med et samlet søkt beløp på 620 mill. kroner for årene 2008-2012. Det ble innvilget 10 prosjekter (8 forskerprosjekter og 2 postdoktorstipend¹) til en samlet sum av 57 mill. kroner, dvs. en innvilgelse på ca. 9 % både i antall prosjekter og kronebeløp. Søknadsbehandlingen ble avsluttet innen mai 2008, men de fleste prosjektene startet først sent på året eller tidlig i 2009. I den andre utlysningen, med søknadsfrist 11.2.2009 ønsket programstyret å komplettere prosjektporteføljen fra første runde slik at programmets mål og tematisk prioriterte områder i størst mulig grad kunne bli dekket. Til denne utlysningen kom det inn 81 søknader (60 forskerprosjekter og 21 postdoktorstipend), og det ble søkt om 320 mill. kroner. Det ble innvilget 7 søknader (6 forskerprosjekter og 1 postdoktorstipend) til en samlet sum av ca. 29 mill. kroner, dvs. ca. 9 % innvilgelse.

Programplanen understreket at programmet i hovedsak ville støtte prosjekter der flere forskere, gjerne fra flere fag og institusjoner, samarbeidet med felles problemstillinger eller felles gjenstandsområder i godt integrerte prosjekter med klart definert forskningsledelse. Rekruttering burde i første rekke ivaretas gjennom forskerprosjektene. Begge utlysningene prioriterte derfor forskerprosjekter, men åpnet også for søknader om postdoktorstipend. I første utlysning var det satt en øvre grense for søkt beløp på 8 mill. kroner for forskerprosjekter, i andre utlysning var beløpsgrensen redusert til 5 mill. kroner for å kunne innvilge noen flere prosjekter.

Samlet til de to utlysningene kom det inn nærmere 200 søknader for rundt 940 mill. kroner. De fleste søknadene til programmet har kommet fra humaniora og fordeler seg på de fleste humanistiske fag: Litteratur-, musikk-, kunst- og medievitenskap, kulturhistorie, historie, arkeologi, arkitektur, og mange søknader med tverrfaglige koblinger. Det kom relativt få søknader fra språkvitenskap, teologi og religionsvitenskap. Om lag 84 % av søknadene var fra UH-sektoren, 16 % fra instituttsektoren.

Søknadsbehandlingen av forskningsprosjekter foregikk i to trinn. Først ble søknadene underlagt faglig vurdering av paneler som besto av utenlandske eksperter. Deretter foretok programstyret en samlet vurdering i forhold til programplanens tema og innretning, samt føringene i utlysningen. Det ble lagt avgjørende vekt på vitenskapelig kvalitet og relevans i forhold til utlysningen, og nytenkning i forhold til tematikken i programmet ble tillagt vekt.

¹ Et av disse postdoktorstipendene ble omgjort til forskerprosjekt etter et år da stipendiaten fikk fast vitenskapelig stilling

Programmet har i tillegg hatt tre utlysninger av tilleggsmidler til prosjektene for å styrke internasjonalisering, formidling/kommunikasjon og nettverk/møteplasser. Alle godt begrunnede søknader har blitt innvilget. I alt er det gitt 36 tilleggsbevilgninger for til sammen 4,5 mill. kroner til disse formålene (se omtale nedenfor, under Internasjonalisering og Formidling).

Tabell 2: Utlysninger og søknadsbehandling

Søknadsfrist	Tema	Antall søkn	Antall innvilg	Innvilget beløp, mill. kr	Søkt beløp mill. kr
29.11.2007	1 utlysning. Hovedutlysning, hele programplanen	109	10	57	620
11.2.2009	2. utlysning. Supplerende ift. igangsatte prosjekter	81	7	29	319
17.2.2010	Formidlingstiltak for prosjektene	6	4	1,02	1,5
	Internasjonaliserings-tiltak for prosjektene	12	10	0,92	1,33
16.2.2011	Formidlingstiltak for prosjektene	6	6	1,24	1,27
	Internasjonaliserings-tiltak for prosjektene	6	5	0,44	0,51
30.11.2011	Formidlingstiltak, publisering, nettverk/møteplass og internasjonalisering for prosjektene	11	11	0,88	0,95

Prosjektene

KULVER-programmet har finansiert 17 prosjekter, fordelt på 15 forskerprosjekter og 2 personlige postdoktorstipend. Samlet er det bevilget ca. 90,5 mill. kroner til prosjekter (inkl. tilleggsbevilgninger). Av dette har 83 mill. kr gått til UH-sektoren og 7,5 mill. kroner til instituttsektoren. Prosjektene har et humanistisk tyngdepunkt, de har stor faglig spredning og omfatter arkeologi, arkitekturhistorie/teori, kulturhistorie/-vitenskap, historie, kunsthistorie/design, kunsthøgskolen, litteraturvitenskap, musikkvitenskap, religionsvitenskap, medievitenskap, sosiologi og sosialantropologi. Mange av prosjektene er tverrfaglige innenfor humaniora eller mellom humaniora og samfunnsvitenskap. Kjønnsperspektiver står helt sentralt i tre prosjekter. Tre av prosjektene tar opp problemstillinger knyttet til museer, og flere prosjekter omfatter historiske perspektiver. Videre har teoriutvikling stått sentralt i alle KULVER-prosjektene. Programmet har lagt stor vekt på å få fram grunnleggende forskning av høy kvalitet.

De fleste prosjektene har vært tilknyttet universitetene, men også Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo og Kunsthøgskolen i Bergen er representert i prosjektporteføljen. To prosjekter er utført ved instituttsektoren (CMI og Rokkan). 44 % av prosjektmidlene har gått

til UiO, noe som gjenspeiler søknadsmassen. Flere prosjekter har omfattet samarbeid på tvers av institusjoner. Museumssektoren er sterkt inne i prosjektene, hele syv prosjekter har samarbeidet med i alt 10 museer i Norge og utlandet. Dette prosjektsamarbeidet har vært av ulik karakter, fra deltakelse i forskningsarbeid til formidlingstiltak. Av norske museer kan nevnes Norsk Teknisk Museum, Oslo museum, Kulturhistorisk museum/UiO, Bergen kunstmuseum, Nasjonalmuseet/Arkitektur, Norsk Vegmuseum og Norsk Jernbanemuseum. Av utenlandske museer kan nevnes British Museum, Museum of Ethnology München og Manchester Museum.

Spesielt for programmet er at flere prosjekter omfatter samarbeid mellom vitenskap og kunst. I tillegg til at Kunsthøgskolen i Bergen har ledet et prosjekt, har flere prosjekter hatt samarbeid med kunstsoler. Disse har deltatt: Kunstakademiet i Trondheim, Kunsthögskolan Valand i Göteborg og School of Arts & Design/Alfred University NY. Et av KULVER-prosjektene har samarbeidet med Pikene på broen/Kirkenes og kunstnerkollektivet Chto delat i St. Petersburg.

Kjønnsbalansen blant prosjektlederne er tilfredsstillende, om lag 60 % av prosjektene har hatt kvinnelige prosjektledere. Blant stipendiater er flertallet kvinner (80%). De fleste stipendiatene inngår imidlertid i forskerprosjekter og er tilsatt av institusjonene etter at prosjektbevilgningen er gitt fra Forskningsrådet.

Internasjonalt samarbeid

KULVER har hatt en klarere internasjonal profil enn tidligere kulturforskningsprogrammer, som i større grad var sentrert rundt det nasjonale. Behov for økt internasjonalisering innenfor humaniora og kulturforskningen var også noe forskningsmiljøene la vekt på i sine innspill i forkant av programmet. KULVER har derfor oppfordret til internasjonalisering, både i forskningens perspektiver og studiefelt og gjennom økt internasjonalt forskningssamarbeid.

Internasjonaliseringstiltak er i hovedsak støttet gjennom prosjektbevilgningene. Programstyret satte i tillegg av egne midler til formålet og utarbeidet en plan for internasjonalisering, med konkrete tiltak for å styrke den internasjonale dimensjonen i prosjektene. Slike tilleggsmidler ble lyst ut i tre omganger, og det ble fordelt om lag 1,8 mill. kr til prosjektene. Alle forskningsprosjektene har omfattet internasjonalt samarbeid, mange med aktiv deltakelse fra utenlandske forskere, i tillegg til deltakelse i internasjonale nettverk og opphold ved utenlandske forskningsinstitusjoner. Flere prosjekter har tatt opp internasjonale eller globale perspektiver, f. eks. knyttet til identitet, kulturmøter og det flerkulturelle. Internasjonale perspektiver vil imidlertid variere ut fra tema og studiefelt, og har ikke vært framtreddende i alle prosjektene.

I regi av HERA, et ERA-NET innenfor humaniora, ble det i 2008 foretatt sonderinger om europeisk samarbeid mellom programmer. Dette var tidlig i KULVERs programperiode, slik at det hadde vært mulig å sette av midler til samarbeidstiltak. Det viste seg imidlertid at de aktuelle europeiske forskningsprogrammene dels rettet seg mot svært ulike temaer, dels var i ulike faser av programperioden, noe som gjorde programsamarbeid og felles utlysninger lite aktuelt. De deltakende HERA-partnerne vurderte det som mer aktuelt å samarbeide om etablering av egne felleseuropeiske programmer gjennom HERA.

Formidling og kommunikasjon

KULVER-programmet har lagt til rette for formidling og dialog om kunnskapen på kulturforskningsfeltet. Gjennom tre tilleggsutlysninger ble det fordelt 2,7 mill. kroner til kommunikasjons-/formidlingstiltak i prosjektene regi, som utstillinger, film, publikasjoner, konferanser m.m. Til grunn for utlysningene lå programstyrets kommunikasjons- og formidlingsstrategi, som har hatt som siktemål å bidra til økt og bedre formidling og kommunikasjon fra programmet og prosjektene. Ikke minst ønsket programstyret å legge til rette for aktiviteter som kunne bidra til å styrke kulturforskningens aktualitet og samfunnsrelevans, og det ble oppfordret til nye og utradisjonelle formidlingsmåter, rettet både mot fagfeltene og mot et allment publikum. Mange av prosjektene har gjennomført formidlingsaktiviteter, både mer tradisjonelle gjennom publikasjoner og artikler, men også mer nyskapende formidling som har fått offentlig oppmerksomhet. Av tiltak kan nevnes utstillinger, film, filmseminar, litterær salong og workshops. Et prosjekt mottok en fakultetspris for beste formidling ved sitt universitet. Flere av prosjektene har laget utstillinger i samarbeid med museer og kuratorer, f. eks. utstillingen *Utsikter* (AHO og Nasjonalmuseet Arkitektur), *Ting, tang, trash* (KHiB og Bergen Kunstmuseum) og *Animal Matters* (UiO og partnere fra flere utenlandske museer). Et av KULVER-prosjektene har i samarbeid med filmprodusent/regissør laget filmen *Det vakre, det sanne og det gode*, som setter søkelys på kulturelle aspekter ved vitenskapelige bilder og deres produksjon.

Som del av sluttformidlingen har programmet utgitt en engelskspråklig vitenskapelig antologi, *Assigning Cultural Values*. Antologien omfatter 13 nyskrevne artikler pluss en innledning av antologiens redaktør. Boka løfter fram sentrale problemstillinger i programmet og behandler temaene vitenskapens kulturelle og estetiske verdsetting, kjønn og seksualitet, konstruksjon av estetisk verdsetting, stedets estetikk og kulturell verdsetting i museer. Antologien er utgitt på et internasjonalt forlag, Peter Lang GmbH – Internationaler Verlag der Wissenschaften, og forelå til programmets avslutningskonferanse våren 2013.

Programmets sluttkonferanse «Sansenes rike: Estetikk, erkjennelse og kulturell verdsetting» ble holdt tirsdag 9. april 2013 på Litteraturhuset i Oslo. Resultater fra forskningen ble presentert og estetikkens plass i dagens kultur ble diskutert. Sentrale spørsmål fra programmet ble tatt opp, som hvilken betydning estetikk har for å skape eller endre kulturelle verdier, eller hva form, materiale og andre sansbare kvaliteter betyr for hvordan vi verdsetter omgivelser og kulturuttrykk. Forskerne som innledet stilte spørsmål som: Hvordan har veier skapt og omskapt landskap og ført til nye måter å se natur på? Hva skjer når *Et Dukkehjem* settes opp i Beijing på 1950-tallet? Hvordan kan museumsinventar bli verdsettingsteknologi? Hva slags estetikk har ruiner? Hvordan håndteres et sted som Stonehenge i spennvidden mellom samferdselspolitikk, nasjonal arv og nyreligiøs aktivisme? Hvor objektive er vitenskapelige bilder? Under konferansen ble det vist film fra et av prosjektene (om vitenskapelige bilder) og videoer med kunstinstallasjoner fra et annet prosjekt (kunstnerisk verdiskaping). Gjennom alle bidragene på konferansen fikk KULVER-programmet vite noe av bredden i forskningen som har vært gjennomført.

Andre aktiviteter i programmet

Programmet har hatt årlige seminarer for prosjektene, der prosjektledere, prosjektforskere og programstyret har møttes for å ta opp ulike temaer av felles betydning for kulturforskningen og prosjektene. Formålet med samlingene har vært å skape en «programmets merverdi» og

etablere arenaer for samarbeid mellom prosjektene i programmet. Innledere har vært hentet utenfra og fra programmets egne rekker, med arbeid i grupper og med aktiv deltakelse fra prosjektene selv.

Programseminar 2009: *Formidling og internasjonalisering/internasjonalt samarbeid* var tema, med innlegg utenfra (bl.a. fra museumssektoren, en journalist og fra en kulturorganisasjon) og med diskusjon og innspill fra prosjektene til programstyrets arbeid med planer for formidling/kommunikasjon og internasjonalisering.

Programseminar 2010: *Kulturforskningens teori, praksis og relevans*. Om ulike interaksjoner utvekslinger mellom ulike empiriske felt og teoretiske perspektiver, og om kulturforskningens relevans, interaksjon mellom forskning og praksisfelt.

Programseminar 2011: *Å gi forskning form. Tenke, skrive, publisere*. Det å skrive var tema for dette seminaret, der det ble fokusert på produksjon av tekster og refleksjon om det å skrive. Det var satt av tid til at forskerne kunne arbeid med egne tekster, deriblant artiklene til KULVER-antologien.

Programseminar 2012: *Kulturforskning og tverrfaglighet: Begreper på vandring*. Seminaret tok opp hva som skjer når teoretiske begreper vandrer mellom ulike fagfelt og tradisjoner, og hvilke utfordringer det skaper i prosjektarbeidet.

Nøkkeltall, aktiviteter

Antall prosjekter: 17 FoU-prosjekter (10 kvinnelige prosjektledere, 7 menn). Disse prosjektene omfatter 15 forskerprosjekter og 2 postdoktorstipend (opprinnelig innvilget 3 postdok-stipend, men ett ble omgjort til forskerprosjekt etter et år da stipendiaten fikk fast vitenskapelig stilling).

Antall dr.grads.stipendiater: 10, hvorav 8 kvinner og 2 menn + 1 kunstfagstipendiat (mann)

Antall postdoktorstipendiater: 10, hvorav 8 kvinner og 2 menn

Flere prosjekter er blitt utsatt, først og fremst pga. permisjoner blant stipendiater, og har sluttdato i 2013 og ett i 2014. Kun 4 av de 17 prosjektene var avsluttet ved utgangen av 2012.

Antall deltakende institusjoner: Det er totalt 8 institusjoner med prosjektansvar. Flest i UH-sektor (antall prosjekter og andel av prosjektmidlene i parentes):

UiO (7, 44 %), NTNU (3, 15 %), UiT (2, 11 %), UiA (1, 5 %), AHO (1, 8 %), KHiB (1, 8 %), CMI (1, 6 %) Rokkan (1, 3 %)

Administrasjon

Administrative kostnader:

<i>Programdrift, inkl. programstyre og søknadsbehandling:</i>	<i>1,6 mill. kr</i>
<i>Programadministrasjon</i>	<i>1,1 mill. kr</i>
<i>Seminarer/konferanser</i>	<i>1 mill. kr</i>

Programmet har fortsatt drift i 2013, og regnskapet er ikke avsluttet.

Resultater

Høydepunkter og funn

Programmet har utgitt et hefte med korte omtaler av alle prosjektene, informasjon om prosjektmedarbeidere, noen sentrale publikasjoner samt nettadresse. Det vises til dette heftet for mer informasjon om prosjektene. Se KULVERs nettside: www.forskningsradet.no/kulver

KULVER-programmets prosjekter har produsert viktig og relevant kunnskap om verdier og verdsetting. Undersøkelsene fokuserer i stor grad på prosesser og aktiviteter som unnslipper mer økonomisk-instrumentell og teknologisk forskning om verdiskaping fordi det dreier seg om kulturelle verdier og symbolske ressurser. KULVER-forskningen har imidlertid kastet lys over det komplekse samspillet mellom disse dimensjonene og andre samfunnsprosesser knyttet til ressursfordeling og prioriteringer, statushierarkier og makt, sosiale strukturer, identitetskonstruksjoner og politiske valg. Noen eksempler kan demonstrere spennvidden:

Prosjektet *Routes, Roads and Landscapes: Aesthetic Practices en route, 1750-2015*, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, har studert det moderne landskapets estetisering og forholdet mellom veien, reisen og landskapet. Det bygger på et mangfoldig materiale, som spenner fra 1700-tallets kongereiser til 1800-tallets vei- og jernbaneutbygging og videre fram til dagens motorveier og turistruter. Historien om det norske landskapet er i høy grad en vei- og jernbanehistorie – en fortelling om hvordan landskapet er blitt sett, av hvem, og fra hvor. Prosjektet viser at veibygging, også på sitt mest utilitaristiske, har viktige estetiske dimensjoner. Estetiske hensyn virker inn når veier planlegges og bygges. I tillegg har veiene avgjørende betydning for hvordan landskap oppfattes og verdsettes som estetisk og opplevelsesmessig ressurs, noe som i sin tur har økonomisk betydning.

Muslim Devotional Practices er et flerdisiplinært prosjekt som analyserer estetisering som del av fromhetspraksis i den muslimske verden. Prosjektet har studert hvordan religiøse verdier formidles på tvers av kulturer, og hvordan de er gjenstand for endring. Spesielt aktuelt er spenningene mellom det som oppfattes som tradisjon og nåtidens behov og krav. Prosjektet viser hvordan fromhetspraksis ikke bare er et religiøst, men også et estetisk spørsmål. Religiøs praksis fungerer som konkret iscenesettelse av både fromhet, identitet og kulturelt særpreg. På den måten blir praksisene og deres materielle og sanselige uttrykk en viktig del av

sosial samhandling, både innad i den religiøse gruppen og utad i kommunikasjon med det omgivende samfunnet. Prosjektet er utført ved Chr. Michelsens Institutt (CMI).

Prosjektet *Ibsen between Cultures* har satt fokus på Ibsen-oppsetninger i Kina, India og Bangladesh. Dette er land med solide Ibsen-tradisjoner. Prosjektet har studert den skandinaviske tradisjonen for fremføring av “Et dukkehjem” på scenen ved å bruke kartografiske programmer på et omfattende repertoardatamateriale. Dette har gjort det mulig å vise at en rekke visuelle virkemidler – dekorasjoner, gester, bevegelser osv. – har vært opprettholdt av profesjonelle og familiære forbindelseslinjer som går helt tilbake til de første oppsetningene i København og Kristiania i 1879–80, men som alle opphørte samtidig, i 1991. Samtidig foregår også en lokalt forankret tilpasning, slik at forestillingene blir en sammenveving av forskjellige teaterkulturer. Ibsens skuespill settes opp fordi de oppfattes som relevante og kan brukes til å problematisere viktige spørsmål i den lokale kulturen. I noen tilfeller virker globale krefter inn, f.eks. påvirkes Ibsen-dramaets vandring mellom kulturer av imperialisme, teknologiutvikling, maktforhold. Fra norsk hold er Ibsen brukt i kulturelt diplomati for å fremme norske interesser eller mer universelle verdier. Prosjektet har hovedbase ved Universitetet i Oslo, med en lang rekke internasjonale samarbeidspartnere.

Ruin Memories: Materiality, Aesthetics and the Archaeology of the recent past er et internasjonalt forskningsprosjekt, lokalisert til Universitetet i Tromsø. Det har studert moderne ruinlandskap i ulike deler av Europa og USA. Det moderne forbindes sjelden med ruiner, som bringer tankene hen til fjern fortid og monumentale byggverk. Likevel har aldri så mange ruiner blitt skapt, så mange ting blitt vraket og gjort overflødige, og så mange steder lagt øde som i dag. Moderne ruiner – forfalne fiskebruk, nedlagte skoleinternat, forlatte industristeder, fangeleire og utrangerte ting fra vår nære fortid – har i dette prosjektet vært studert med arkeologiske metoder og i minneteoretisk perspektiv. Det utfordrer oss til å reflektere over grunnleggende spørsmål både i vår minnepolitikk og i vårt dagligliv. Hva har minnepotensial? Hva har kulturell verdi? Hvor går grensen mellom forurensende søppel og kulturminner? Hvorfor oppfatter vi moderne ruiner så forskjellig og gjennomgående negativt, sammenlignet med antikke og forhistoriske ruiner? Hva skal vi ta vare på, og hva skal vi bare overlate til ruinering og forfall? Prosjektet framhever den moderne ruinens potensiale for å vekke en materiell hukommelse. Ruiner, forlatte steder og etterlatte ting gir innblikk i glemte menneskeskjebner, og de gir innblikk i tingenes fascinerende etterliv.

På denne måten viser KULVER-forskningen både at kulturelle verdier og symbolsk samhandling har betydelig innvirkning på sosiale, politiske og økonomiske forhold, og at disse dimensjonene er flettet sammen i en tett og kompleks vev. Kunnskapen om disse forholdene unnslipper vanligvis studier av mer kvantitativ og generaliserende art, men synliggjøres gjennom humanistisk tilnærming.

Resultatindikatorer

Avlagte doktorgrader: 3 PhD (2 kvinner 1 mann) og 1 kunstfaglig grad (mann)

Vitenskapelig publisering:

Artikler i antologi:	331
Artikler i periodika og serier:	253
Publiserte monografier:	40

Annen publisering/formidling:

Oppslag i massemedia:	348
Populærvitenskapelige publikasjoner:	256
Formidling, allment og mot målgrupper:	778

Mange stipendiater har hatt permisjon i prosjektperioden og dermed utsatt sluttdato, og foreløpig har fire disputert for doktorgrad og en innenfor kunstnerisk utviklingsarbeid. Opplysningene er hentet fra innleverte sluttrapporter fra prosjektene, samt de siste framdriftsrapportene som kom inn til 1.10.2013. Noen prosjekter er ikke avsluttet, og flere resultater kan ventes i løpet av 2013 og 2014.

Samlet vurdering og utfordringer framover

Samlet vurdering av framdrift, måloppnåelse og nytte

KULVERs overordnede målsetting har vært å styrke og videreutvikle kulturforskningen gjennom grunnleggende studier av kulturell verdsetting med fokus på estetisering/estetiske praksiser. Det har vært et mål å få fram kunnskap om hvordan kulturelle fenomener tilskrives verdi og hvordan kulturell verdi endres, forskyves, overføres og tilegnes. –ing-formene i 'verdsetting' og 'estetisering' understreker at studier av prosesser har blitt prioritert fremfor studier av gjenstander.

Ny kunnskap

Programmets prosjektportefølje har hatt en felles tilgrunnliggende kunnskapsforståelse. Den har blitt tydeliggjort gjennom fokuset på estetisering i betydningen sanselig erkjennelse, altså hvordan vi får kunnskap gjennom å bruke sansene. Begrepet estetikk viser snevrere sett til kunstfilosofi, og i dagligspråket viser det oftest til det som er vakkert eller formfullendt. I forskningen derimot, har det blitt vanligere med en forståelse av begrepet som understreker hvordan kunnskap ikke bare har med rasjonalitet å gjøre, men også omfatter erfaring, erkjennelse og vurdering. 'Estetisering' signaliserer slik et kunnskapsbegrep som humanister finner anvendbart. Programmets forskning har fokusert på estetisering/estetisk praksis ved å 1) omfatte mye mer enn det vi kaller kunst, 2) vise til mer enn det vi finner skjønt eller vakkert, 3) stille seg kritisk til aksepterte sannheter og 4) involvere samtlige sanser. Dessuten har 5) estetisk praksis i betydningen kunstnerisk praksis blitt utforsket som kilde til viten. Alle disse aspektene inngår i fellesgrunnlaget for den kunnskapen KULVERs prosjektportefølje har bidratt til å kartlegge, analysere og utvikle.

Prosjektporteføljens sammensetning og merverdi

Prosjektporteføljens sammensetning har dekket alle de seks tematikkene som programplanen la opp til. Spredningen mellom dem har vært god, ofte også innen det enkelte prosjekt. Kulturarv og til dels også identitetsdannelse har dannet et tyngdepunkt. I det hele tatt har historiske problemstillinger vært fremtredende i prosjektporteføljen. Her er noen eksempler på hvordan forskningen har fordelt seg blant de seks tematiske områdene programmet har omfattet:

Kunstfeltene. Prosjektene som har undersøkt kunst, har alle vært orientert mot faktorer som virker inn på verdivurderinger, enten det dreier seg om kjønnskoder i kunsten, kunstnerens materialvalg, håndverk eller gjenbruk. En nyvinning ved programmet har vært påvisningen av den ofte intrikate sammenvevingen av kunstytringer, politikk og teknologi og hvordan kunsten kan stå i uventet forbindelse med ”harde” materielle realiteter som veier og jernbanenett, søppel og industri.

Hverdagslivet. Studier av meningsproduksjon i kunst og litteratur, fjernsyn og offentlig debatt har vist hvordan sosiale og politiske agendaer endrer vilkår for og verdi av blant annet intimitet. Også vår forståelse av lydige omgivelser og hva vi kaller støy, hva vi kaller musikk, hva vi finner behagelig og hva vi finner forstyrrende, betinges av sosiale og politiske agendaer. KULVER-forskere har bidratt til økt forståelse av slike fenomener.

Kunnskaps- og vitensformer. Kunnskapsinstitusjoner og kunnskapsformer virker inn på hvordan vi oppfatter dyr gjennom standardiseringen de bidrar til. Studier av dette fenomenet har gitt uventede innfallsvinkler til og nye refleksjoner over mikrofauna og utstillingsteknologiers betydning. Flere prosjekter har fokusert på hvordan ulike kunnskapspraksiser og vitensformer samvirker, for eksempel i interaksjon mellom museer, kunstfeltet og digitaliseringspraksis. Den institusjonelle motstanden mot vitenskapelige tematiseringer av kjønn da det moderne universitetet vokste fram, har blitt belyst gjennom friske perspektiver på bakgrunn av nye sammenstillinger av filosofiske tradisjoner.

Kulturarv og minnepolitikk. Programmet har i særlig grad bidratt til oppmerksomhet mot museet som institusjon. Resultatene fra de mange prosjektene som direkte og indirekte berører dette tematiske området, bør være av stor kulturpolitisk interesse. Nesten alle berører identitetsspørsmål på en eller annen måte, også hvordan identitetsspørsmål politiseres. Det er reist grunnleggende spørsmål om hva som får status som kulturminner, og dermed hvilke krefter som er med på å bestemme vår historieoppfatning. Slik får denne formen for kulturell selvrefleksjon både samtidig og historisk betydning.

Identitetsdannelser. Forskningen på feltet kan oppsummeres som studiet av 1) fenomener der estetisering har bidratt til å skape identitet, og 2) komplekse identitetsspørsmål med estetisering som optikk. Eksempler på det første er to prosjekter der religiøs praksis er undersøkt; dessuten et prosjekt som dreier seg om hvordan dannelsesidealet og estetiseringen av den moderne mannen har bidratt til marginalisering av kvinner i academia. Eksempler på det andre er belysning av faderskapets økende betydning og hvordan intimitet uttrykkes i litteratur, film og offentlighet. Hvordan identitet representeres og estetiseres i utstillinger, har også vært undersøkt.

Interaksjonen mellom kunstfeltene og andre praksisfelt. En undersøkelse viser hvordan vitenskapelige bilder og estetisk praksis synes uløselig forbundet med hverandre. Den kaster lys over vitensformidling gjennom kunstnerisk opplevelse, som later til å være en økende tendens. Videre har case-studier vist at estetikk, kunst og litteratur spiller en stor rolle i måten vi forhandler om grenser på og hvordan vi utvikler nye begreper om grenser. Også moderne design har vært undersøkt gjennom en studie av skjæringsfeltet mellom industriproduksjon og transportsektor.

Programmets fokus på kulturell verdsetting og estetisering har bidratt til at det til tross for spredningen med hensyn til tematikker og studieobjekter blant prosjektene har oppstått forbindelseslinjer mellom dem. Det har gitt et godt grunnlag for samarbeid og utveksling og har bidratt til programmets merverdi. Tre eksempler kan nevnes på nye tematikker som har fremkommet på tvers av de tematiske områdene som ble skissert i programplanen. 1) Kjønnskoders rolle i våre verdivurderinger innen kunstområdet, innen offentlighet og innen akademia. 2) Hvordan museet som institusjon bidrar til mangefasettert kunnskapsproduksjon relatert til estetisering, teknologi, lagring, identitetsutvikling og som politisk påvirkningsagent. 3) Verdimeslige endringer i hva som oppfattes som søppel og skrot på den ene siden og kulturminner, kunst og design på den andre. At disse tre områdene har fremkommet og blitt belyst, er eksempler på at vesentlig, ny kunnskap er frembrakt ut over den kunnskapen som programplanen etterspurte.

I mange humanistiske forskningsmiljøer er monografier det internasjonalt sett mest prestisjegivende. I slike miljøer blir samarbeidsprosjekters viktigste funksjon å danne inspirerende og utfordrende miljøer for enkeltforskere. I andre miljøer er prosjektarbeid mer fremtredende. For begge typer miljøer er de mange nettverkene som har dannet seg mellom KULVER-prosjekter et godt tegn. Det har blant annet vært samarbeidet om PhD-utdanningsseminar og om publikasjoner. Dette har programseminarene vært med på å bidra til. Det samlende tematiske fokuset i programmet har gjort at programseminarene ifølge tilbakemeldinger fra deltakerne har blitt opplevd som relevante og nyttige. Veksling mellom plenumsforedrag og gruppearbeid konsentrert om konkrete case har fungert godt og bidratt til nettverksbygging.

Relevans

Spørsmålet om relevans i humanvitenskapene ble gjort til tema på et av programseminarene. Relevans kan forstås på flere måter. I noen sammenhenger blir det kun betraktet som et spørsmål om kunnskap som er direkte anvendbar eller nyttig for myndigheter og næringsliv. Men ordet relevans viser også til at noe har betydning, at det er viktig for bedømmelsen av noe, og det latinske *relevare* kan blant annet bety 'løfte opp igjen'. Slik berører det kjernen av et program som KULVER, som dreier seg om kulturell verdsetting. Relevansbegrepet peker altså ikke bare mot forskningens anvendbarhet, men også mot forskningens ansvar med tanke på hvilke kulturfenomener den løfter opp, og hvilke den lar ligge. Relevant forskning blir videre forskning som bidrar til vår kulturelle selvforståelse ved å vise hvordan vår forståelse av nåtiden er betinget av vår forståelse av fortiden, og hvordan det geografiske ståstedet kulturen betraktes fra, har betydning. KULVER er et grunnforskningsprogram, og en sentral målsetting har vært å fremme forskning av høy kvalitet og styrke humanistisk orientert kulturforskning. Programmets forskning og forskningsresultater er samtidig relevante gjennom å ha bidratt til kartlegging, analyse og tolkning av kulturfenomener og forståelsen av

dem og derigjennom å ha bidratt til å skape et kunnskapsgrunnlag som er nødvendig blant annet for politikktutvikling som vedrører kultur og forskning.

Tverrfaglighet

KULVER har i høy grad oppnådd sin målsetting om stimulering av fler- og tverrfaglig samarbeid. Tverrfaglighet har vært et utpreget trekk ved programmet. Det ble også belyst og drøftet på et programseminar. Man kan tenke seg flere varianter av tverrfaglighet:

- Multidiplinaritet, eller flerfaglighet, der ulike fag bidrar på egne premisser. Det betyr at det forskes parallelt.
- Interdisiplinaritet, der det samarbeides mellom ulike disipliner slik at de utfyller hverandre, men uten å gå ut over egne grenser. Fokus er da på felles teorigrunnlag og operasjonalisering av begreper, men det empiriske grunnlaget er gjerne forskjellig.
- Transdisiplinaritet, der forskerne går ut over egne grenser og inn på andre fagområder. Denne tilnærmingen innebærer risiko, men har også stort potensial for nyvinning.

Tverrfaglighet i regi av KULVER har primært vært av typen interdisiplinaritet. Det har imidlertid også vært tilløp til transdisiplinaritet i noen av prosjektene. En endelig vurdering av hvorvidt dristighet har blitt belønnet med nyskapende resultater, er for tidlig å vurdere og må primært gjøres av de respektive forskningsmiljøene. Dristighet og risikovillighet kan imidlertid ha egenverdi uavhengig av resultater fordi det åpner for nye måter å stille forskningsspørsmål på, og kan slik få verdi for senere forskning.

Formidling, internasjonalisering og publisering

Når det gjelder formidling og internasjonalisering, ble det satt av godt med midler for å stimulere til dette. Programstyret sier seg meget fornøyd med resultatet. Som nevnt tidligere i sluttrapporten, har flere av formidlingsprosjektene vært nyskapende og mottatt æresbevisninger. Et programseminar ble viet akademisk skriving, med drøfting av gråsonene mellom formidling og forskning i humaniora. Flere formidlingsprosjekter har vært nyskapende blant annet gjennom samarbeid mellom forskere og kunstnere. Programmet har slik sett utvidet grensene for og vist nye utviklingsmuligheter når det gjelder forskningsformidling.

Programmet har også hatt en sterkt internasjonal profil både hva gjelder studieobjekter, samarbeidspartnere og publisering. Utgivelsen av en vitenskapelig antologi på engelsk i programmets regi har vært en satsing som har søkt å forene de to målsettingene. En frittstående redaktør ble engasjert for å sikre fremdrift og kvalitet i publiseringsarbeidet samt for å skille mellom rollene som bevilgende instans og redaktør.

En endelig analyse av programmets resultater vil først kunne gjøres når samtlige prosjekter er avsluttet. Sammenlignet med forrige kulturforskningsprogram, KULFO, er det imidlertid allerede nå en tydelig trend at produksjonen av vitenskapelige artikler har økt betraktelig, mens antallet monografier ligger an til å bli nokså likt.

Utfordringer framover

Forskningsrådet tok i sin tid initiativ til utredningen *Kunnskapsbehov i kultursektoren*, utgitt i 2003. Den etterspurte kultursektorforskning. Behovet ble drøftet av Cathrine Holst i hennes minievaluering av Forskningsrådets forrige kulturforskningsprogram KULFO. Holsts konklusjon var at dette ikke er kunnskapsbehov som mer naturlig adresseres til humaniora enn samfunnsvitenskap. Ikke desto mindre har KULVER bidratt med humanistisk orientert forskning innen tre av de seks innsatsområdene som utredningen peker på, nemlig ”Estetiske praksiser i bevegelse”, ”Kulturfeltets institusjoner” og ”Kulturell internasjonalisering og globalisering”. Flere prosjekter har drøftet forhold og frembrakt kunnskap som ble etterspurt i utredningen. Det synes likevel som den beste fremtidige forutsetningen for at kultursektorforskningens kunnskapsbehov skal tilfredsstilles, er, slik Holst-rapporten konkluderer, at kunnskapsutviklingen skjer gjennom samarbeid mellom humanister og samfunnsvitere. SAMKUL har en programplan som muliggjør dette.

KULVER har blitt møtt med stor interesse fra forskere og har lyktes med målsettingen om å nå de humanistiske forskningsmiljøene. Synliggjøringen av forskningsfeltet og merverdien ved en programsatsing har gitt positive bidrag til kulturforskningen. KULVERs tematisk innretning har også åpnet for utforskning av grenseflater mellom fag, mellom vitenskap og kunst, og mellom forskning og formidling. Det vil være viktig at det også i fremtiden kan finnes finansieringsmuligheter for denne type forskning.

Det er altså ikke slik at det peker seg ut åpenbare mangler eller hull i programmets portefølje. Imidlertid er det tydelig at tverrfaglighet primært skjer mellom humaniora og samfunnsvitenskap. Dersom det er ønskelig at denne grensen overskrides og prosjektsamarbeid utvides til flere forskningsområder, kan det synes som det er nødvendig med særlige strukturelle tiltak der gevinsten for dem som våger å satse, er stor nok til at forskere finner det bryet verdt. Det er åpenbart at det vil kreve en særlig innsats. Imidlertid kan det synes som om forskning av den type KULVER har stått for, med sitt fokus på verdsetting og på kunnskap vi får gjennom sansene, i kombinasjon med medisinsk og naturvitenskapelig forskning, må til for å løse noen av fremtidens utfordringer når det gjelder for eksempel verdivalg, etikk og bærekraftig utvikling. Her er fokuset på enkelttilfeller og på de vurderinger som ligger innbakt allerede i hvordan vi sanser verden — som KULVER har bidratt med påvisning og analyse av — betydningsfull.

Oversikt prosjekter

Prosjekter med bevilgning fra KULVER-programmet.

Mer informasjon om prosjektene finnes i et eget hefte, *Kulturformidling 2008 – 2012*, som kan lastes ned fra www.forskningsradet.no/kulver eller www.forskningsradet.no/publikasjoner

Forskerprosjekter

Ibsen Between Cultures

Prosjektleder: Professor Frode Helland, Det humanistiske fakultet, Universitetet i Oslo

<http://www.hf.uio.no/is/english/research/projects/ibc/>

Routes, Roads, and Landscapes: aesthetic practices en route, 1750-2015

Prosjektleder: Professor Mari Hvattum, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo

<http://routes.no/>

Exhibiting Europe. The development of a European narrative in museums, collections and exhibitions.

Prosjektleder: Førsteamanuensis Stefan Krankenhagen, Det historisk-filosofiske fakultet, NTNU

<http://www.ntnu.edu/ifs/research/exhibiting>

Being Together - Remaking Public Intimacies

Prosjektleder: Forsker Wencke Mühleisen, Senter for kvinne- og kjønnsforskning, Universitetet i Oslo

<http://www.stk.uio.no/English/intimacies.html>

Patterns of Cultural Valuation. Priorities and aesthetics in exhibitions of identity in museums.

Prosjektleder: Professor Saphinaz-Amal Naguib, Institutt for kulturstudier og orientalske språk, Universitetet i Oslo

http://www.hf.uio.no/ikos/forskning/prosjekter/kulturell_verdsetting/index.html

Dyr som ting og dyr som tegn. Standardisering og synliggjøring av dyr

Prosjektleder: Professor Liv Emma Thorsen, Institutt for kulturstudier og orientalske språk, Universitetet i Oslo

<http://www.hf.uio.no/ikos/forskning/prosjekter/dyrsomting/index.html>

Kunstnarisk verdiskaping: Eit forskingsprosjekt om søppel og readymades, kunst og keramikk

Prosjektleder: Professor Jorunn Veiteberg, Kunsthøgskolen i Bergen

<http://www.k-verdi.no/>

Contemporary Soundspaces: Acoustemology and Musical Agency

Prosjektleder: Professor Hans Weisethaunet, Institutt for musikkvitenskap, Universitetet i Oslo

<http://www.hf.uio.no/imv/english/research/projects/soundspaces/index.html>

Inside out. New images and imaginations of the body

Prosjektleder: Professor Merete Lie, Det historisk-filosofiske fakultet, NTNU

<http://insideoutimaging.wordpress.com/>

Border Aesthetics

Prosjektleder: Førsteamanuensis Johan H. Schimanski, Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning, Universitetet i Tromsø
<http://uit.no/hsl/borderaesthetics>

Ruin Memories: Materiality, Aesthetics and the Archaeology of the Recent Past

Prosjektleder: Professor Bjørnar J. Olsen, Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning, Universitetet i Tromsø
<http://ruinmemories.org/>

Muslim devotional practices, aesthetics and cultural formation in migrancy

Prosjektleder: Forsker Nefissa Naguib, UNIFOB Global
<http://www.cmi.no/research/project/?1464=muslim-devotional-practices-aesthetics>

Forhandlinger og strid. Kjønn og verdsetting i kunst, estetikk og kulturell offentlighet

Prosjektleder: Førsteamanuensis Anne Birgitte Rønning, Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk, Universitetet i Oslo
<http://www.hf.uio.no/ilos/forskning/prosjekter/forhandlinger-strid/index.html>

Religion som estetiserende praksis

Prosjektleder: Professor Pål Steinar Repstad, Fakultet for humaniora og pedagogikk, Universitetet i Agder
http://www.uia.no/no/portaler/om_universitetet/humaniora_og_pedagogikk/nordisk_og_mediefag/forskning/resepe

aluminia - design som estetisk praksis og kulturell verdsetting i aluminiumsindustrien

Prosjektleder: Førsteamanuensis Kjetil Fallan, Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassisk språk, Universitetet i Oslo
<http://www.hf.uio.no/ifikk/forskning/prosjekter/alumination/index.html>

Postdoktorstipend

Kunnskapsestetikkenes tvetydige kjønn

Prosjektleder: Postdoktorstipendiat, Gry Cathrin Brandser, Uni Research AS Rökkansenteret
[http://rokkan.uni.no/projects/?/\\$present&id=303](http://rokkan.uni.no/projects/?/$present&id=303)

Time and Aesthetic Value in Early Modern Literary Culture

Prosjektleder: Postdoktorstipendiat Tina Skouen, Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk, Universitetet i Oslo

Publikasjonen kan lastes ned fra
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Norges forskningsråd

Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 Oslo

Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Utgiver:

© Norges forskningsråd
Kulturell verdsetting – KULVER
www.forskningsradet.no/kulver

Omslagsdesign: Design et cetera AS

Oslo, desember 2013

ISBN 978-82-12-03290-3 (pdf)